

**Česká školní inspekce
Plzeňský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

čj. ČŠIJ-548/17-J

Název právnické osoby vykonávající činnost školy	Střední odborné učiliště obchodu a řemesel, spol. s r.o.
Sídlo	Raisova 96, 332 02 Starý Plzenec
E-mail právnické osoby	<u>suor@volny.cz</u>
IČ	25 200 879
Identifikátor	600 009 742
Právní forma	Společnost s r.o.
Zastupující	Mgr. Stanislav Veverka
Zřizovatel	Střední odborné učiliště obchodu a řemesel, spol. s r.o.
Místo inspekční činnosti	Raisova 96, 332 02 Starý Plzenec
Termín inspekční činnosti	31. 3. 2017 – 2. 4. 2017

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání, a to podle příslušných školních vzdělávacích programů podle § 174 odst. 2 písm. b) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zjišťování a hodnocení naplnění školního vzdělávacího programu a jeho souladu s právními předpisy a rámcovým vzdělávacím programem podle § 174 odst. 2 písm. c) téhož zákona, se zaměřením na neúspěšnost ve společné části maturitní zkoušky (hodnocené období 2014/2015, 2015/2016, 2016/2017 k termínu konání inspekční činnosti).

Charakteristika

Střední odborné učiliště obchodu a řemesel, spol. s r.o. (dále „škola“) vykonává činnost střední školy. V souladu se zápisem v rejstříku škol a školských zařízení poskytuje střední vzdělávání pouze v dálkové formě v oborech vzdělání s maturitní zkouškou 63-41-M/01 Ekonomika a podnikání (délka vzdělávání 5 let) a v nástavbovém studiu 64-41-L/51 Podnikání (délka vzdělávání 3 roky).

K 30. 9. 2016 vykazala škola celkem 121 žáků, z toho 57 v oboru vzdělání Ekonomika a podnikání a 64 v nástavbovém studiu Podnikání. Vzhledem k nejvyššímu povolenému počtu žáků oboru vzdělání Ekonomika a podnikání (165 žáků) je jeho naplněnost přibližně 34 % a oboru vzdělání Podnikání (120 žáků) 53 %.

V posledních třech školních letech dochází k postupnému poklesu počtu žáků. Výuka probíhá jen o víkendech ve čtrnáctidenních intervalech formou konzultací.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Koncepčním záměrem je poskytování vzdělávání dálkovou formou zletilým žákům, kteří při zaměstnání studují ve dnech pracovního volna a klidu. V písemné formě nebyly jiné koncepční záměry doloženy. Z rozhovorů s žáky v době inspekční činnosti vyplynulo, že pro některé z nich je to příležitost k lepší uplatnitelnosti na trhu práce, pro některé se jedná o dokončení studia, které neukončili v jiné střední škole. Uvedli také, že dálková forma studia formou společných konzultací klade však velké nároky na jejich samostudium a plnění zadávaných úkolů. Naplnění koncepční vize je tak značnou měrou ovlivňováno zejména studijními předpoklady žáků, jejich vytrvalostí a motivací.

Pravomoci jednotlivých pracovníků školy jsou uplatňovány na základě Organizačního řádu a jsou naplňovány. Pro zajištění operativního chodu školy delegoval ředitel školy velkou část kompetencí na svoji zástupkyni. Ta je také třídní učitelkou jednotlivých tříd, ačkoliv není pedagogickým pracovníkem školy. Ze zápisů jednání pedagogické rady vyplývá, že se zabývá např. organizačními záležitostmi, plněním školních vzdělávacích programů, zpracováním tematických plánů učiva i výsledky žáků dosahovanými v průběhu studia a při maturitní zkoušce. Metodické orgány nejsou ve škole zřízeny, hospitační činnost neprobíhá. Komunikace vedení školy s pedagogy a žáky je zajištěna osobním kontaktem v době výuky, probíhá také telefonicky nebo prostřednictvím e-mailů.

K datu inspekční činnosti působili ve škole odborně kvalifikovaní pedagogové, kteří zajišťují konzultace pro žáky. Předměty společné části maturitní zkoušky jsou vyučovány učiteli s příslušným odborným zaměřením. Zlepšení v odborné kvalifikovanosti pedagogů od poslední inspekční činnosti je odrazem opatření přijatého ředitelem školy. Došlo tak k částečné obměně vyučujících za účelem zkvalitnění výuky.

V náplních práce učitelů je stanovena povinnost dále se vzdělávat, pracovat na svém profesním rozvoji a vzdělávat se v souvislosti se zajištěním maturitní zkoušky. Vzdělávání ke splnění předpokladů pro výkon jednotlivých funkcí osob zabezpečujících maturitní zkoušku vyučující absolvovali. Škola vzdělávací akce neorganizuje. Spolupráce pedagogů probíhá omezeně, protože je ovlivněna přítomností učitelů ve škole podle stanoveného rozvrhu konzultací.

Vzdělávací činnost probíhá v budově pronajaté od města Starý Plzeňec. Pro výuku jsou k dispozici kmenové učebny a počítačová učebna. Z hlediska vybavenosti je možné využívat interaktivní tabuli a tři dataprojektory. Během hospitační činnosti nebylo využito didaktické techniky téměř zaznamenáno. Vybavenost učebními pomůckami např. pro výuku cizích

jazyků a dalších předmětů společné části maturitní zkoušky je nízká. Škola nečerpá finanční prostředky ze státního rozpočtu. Její chod je zajišťován prostředky získanými od žáků za úplatu za vzdělávání.

Ke dni inspekční činnosti škola evidovala jednoho žáka, který byl diagnostikován školským poradenským zařízením, a bylo mu vydáno doporučení k uzpůsobení podmínek pro konání maturitní zkoušky.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Obsah prezentovaného učiva při výuce sledovaných předmětů společné části maturitní zkoušky i počet stanovených konzultací pro daný školní rok odpovídal realizovaným školním vzdělávacím programům (dále „ŠVP“). Nedostatkem bylo zjištění, že z předmětu Volitelný seminář, který je uveden v učebním plánu ŠVP Podnikání jako povinný předmět, nejsou žáci hodnoceni na vysvědčení a navštěvují ho jen někteří z nich. Dále bylo zjištěno, že 12 žáků oboru vzdělání Ekonomika a podnikání se nevzdělávalo v druhém cizím jazyce, který je rovněž povinným předmětem.

Hodiny Anglického jazyka byly vedeny v cílovém jazyce. Nejčastějšími metodami bylo vysvětlování a řízený rozhovor. Rovnoměrně byly zastoupeny receptivní a produktivní řečové dovednosti. Pro osvojování gramatiky volila vyučující správné didaktické postupy a dbala na dostatečné procvičování. Probírané gramatické jevy předkládala srozumitelně a v návaznosti na již probrané učivo. Směřovala žáky k vyhledávání souvislostí. V této části výuky zčásti přebírala iniciativu na úkor prostoru ponechaného žákům. Při práci s metodickým listem byli žáci vedeni k souvislému ústnímu projevu a rozhovorům. Učitelka jim poskytovala zpětnou vazbu, převážně bylo pracováno s chybou. Při nácvičování poslechu s porozuměním byli žáci cíleně připravováni na průběh maturitní zkoušky. Probíhající činnosti se žáci účastnili většinou aktivně. Přítomní žáci oboru Podnikání pracovali při výuce samostatně, zadané činnosti převážně dobře zvládali. Žáci oboru Ekonomika a podnikání plnili úkoly za výrazné pomoci vyučující.

V hospitovaných hodinách předmětu Německý jazyk byla sledována výuka s uplatněním metody řízeného rozhovoru. Výuka nebyla zaměřena na nácvičování produktivních řečových dovedností žáků. Jejím předmětem byla kontrola samostatné domácí přípravy žáků a následné procvičování téhož gramatického učiva na příkladech, jimiž byly izolované větné celky bez obsahové návaznosti. K tomuto účelu měli žáci k dispozici pracovní listy s cvičeními na doplňování. K přípravě správných odpovědí byl žákům ponechán vždy krátký čas s možností nahlédnutí do slovníkových příruček. Rovněž bylo procvičováno čtení s porozuměním v kombinaci s procvičováním gramatického učiva. Pozitivem bylo, že pro následující samostatnou práci byly využity autentické texty (e-mailové zprávy), do nichž žáci doplňovali chybějící slovní spojení. Na přípravu správných odpovědí byl žákům ponechán relativně velký časový prostor. Vždy následovala společná kontrola se zpětnou vazbou ze strany vyučující, v některých případech také s pomocí ostatních žáků. Při práci s chybou nebyli však žáci někdy důsledně vedeni k upevnování správných odpovědí. Společným rysem sledovaných vyučovacích hodin byla převážně nízká úroveň znalostí slovní zásoby žáků, což bylo překážkou při plnění zadaných úkolů a vedlo k častému doplňkovému využití mateřského jazyka. To zpomalovalo tempo práce a snižovalo efektivitu výuky. V případě chybných odpovědí byli žáci vedeni k opakování gramatických pravidel. Při hodnocení práce žáků využila vyučující vhodně formativní hodnocení.

Výuka Matematiky u obou sledovaných oborů vzdělání byla zaměřena na výklad nového a současné opakování a procvičení souvisejícího učiva již dříve probraného. Využití spojení

s reálnými situacemi ve finanční matematice bylo pro žáky motivační a udrželo jejich pozornost. Při převažující frontální formě výuky doplněné o samostatnou práci prokazovali žáci připravující se na maturitní zkoušku z matematiky hlubší znalosti a aktivitu. Na ně také vyučující více zaměřovala otázky při řízeném rozhovoru a diskusi o možnostech a vhodnosti řešení. Ostatní žáci byli spíše pasivní. Vhodně volená práce s chybou a okamžitá zpětná vazba eliminovaly neúspěch při samostatném řešení příkladů. Účelné využití didaktické techniky v jedné hodině posílilo názornost při výkladu nového učiva.

Předměty Český jazyk a Literatura a kultura byly během inspekční činnosti sledovány u oboru vzdělání Podnikání ve třetím ročníku. Významnou část konzultace v těchto předmětech věnoval vyučující seznámení žáků s podmínkami průběhu maturitní zkoušky ve vztahu k dílčím zkouškám zkušebního předmětu Český jazyk a literatura. Zaměřil se zejména na zprostředkování informací o vhodných strategiích při didaktickém testu a písemné práci ve vazbě na jejich hodnocení. Ve zbývající části konzultace v předmětu Literatura a kultura byla žákům zadána samostatná práce za účelem ověření znalostí z české a světové literatury druhé poloviny 20. století formou písemného testu. Na nabídku vyučujícího k poskytnutí rychlé zpětné vazby, příp. zodpovězení dotazů k nejasnostem v písemném testu v závěru konzultace žáci nereagovali. Test byl koncipován obdobně jako didaktický test, tj. obsahoval uzavřené a otevřené otázky. V Českém jazyce byla část výuky věnována opakování slohových útvarů, resp. slohových postupů, se zaměřením na slohotvorné činitele při tvorbě vypravování. Zde byla upřednostněna frontální práce s rychlým opakováním formou komunikativní výuky, kterou někteří žáci využili ke kladení tematicky zaměřených dotazů. Opakování však probíhalo v teoretické rovině s uváděním příkladů vyučujícím, k praktickému nácviku ve sledované výuce nedošlo.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Škola sledovala individuální výsledky vzdělávání žáků za jednotlivá klasifikační období a výsledky maturitních zkoušek na úrovni vedení školy a v pedagogické radě. V zápisech z jejich jednání je konstatováno, že výsledky jsou neuspokojivé a jejich důvodem není kvalita výuky vedená jednotlivými vyučujícími. Jako příčiny jsou uváděny nedostatečné studijní předpoklady žáků a jejich nezodpovědný přístup ke studiu. Ten se projevuje mj. tím, že někteří žáci, ačkoliv platí úplatu za vzdělávání, se výuky často neúčastní a k maturitní zkoušce se bez omluvy nedostaví i někteří z těch, kteří úspěšně ukončili ročník. V předcházejícím období byla provedena změna v učebních plánech ŠVP a posílena časová dotace předmětu Matematika a cizích jazyků, což se pozitivně odrazilo v Matematice. Opatření nejsou v zápisech uváděna.

I přes výše uvedené konstatování byli ke vzdělávání přijímáni všichni uchazeči bez přijímacích zkoušek, a tedy bez ohledu na jejich studijní předpoklady. Ředitel školy stanovil kritéria přijímacího řízení, ve kterých je pro letošní školní rok poprvé uváděna povinnost složení jednotné přijímací zkoušky pro vyhlášené první kolo. Většina uchazečů se hlásí až do dalších školou vyhlášených kol přijímacího řízení. Způsob přijímání uchazečů tak nevytvářel potřebné předpoklady pro úspěšné zvládnutí studia. To je jeden z důvodů neúspěšnosti školy u maturitních zkoušek.

Neúspěšnost žáků oboru vzdělání Ekonomika a podnikání v průběhu a při ukončování vzdělávání v hodnoceném období souvisí i s tím, že většina žáků přijatých do prvního ročníku zanechá studia v průběhu vzdělávacího cyklu. Např. z původně přijatých 22 žáků ve školním roce 2011/2012 úspěšně ukončil pátý ročník ve školním roce 2015/2016 jeden žák. Do tohoto oboru vzdělání jsou přijímáni do vyšších ročníků i žáci po neúspěšně absolvované maturitní zkoušce nebo po neúspěchu v průběhu studia na jiné střední škole. Jedná se o žáky,

kteří se vzdělávali v různých oborech vzdělání. Škola tak ve čtvrtém ročníku ve školním roce 2015/2016 vykázala 6 žáků a následně ve školním roce 2016/2017 v pátém ročníku 25 žáků. Při přijímání není ověřována úroveň znalostí těchto uchazečů ve vazbě na očekávané výsledky vzdělávání podle ročníku, do něhož jsou zařazováni. To se následně u některých z nich projevuje negativně také v prospěchu v odborných předmětech nebo v jejich neúspěšnosti i v profilové části maturitní zkoušky. Někteří žáci byli na základě žádosti nesprávně uvolněni z výuky ruského jazyka jako druhého cizího jazyka, který je součástí učebního plánu uvedeného oboru vzdělání. Jedná se o žáky, kteří se nevzdělávali v tomto jazyce. Obor vzdělání Podnikání se vyznačuje stabilnějším počtem žáků. K úbytku žáků dochází zejména v prvním ročníku. Z dokumentace školy vyplývá, že většina neprospívajících a nehodnocených žáků obou oborů následně zanechává studia, jen minimum žáků ročník opakuje.

Výsledky žáků dosahované ve společné části maturitní zkoušky jsou dlouhodobě neuspokojivé.

U oboru vzdělání Podnikání bylo ve zkušebním období 2015 přihlášeno k maturitní zkoušce 24 žáků. Zkoušku konalo 19 žáků, z nichž 6 neuspělo. Hrubá neúspěšnost (procentuální podíl žáků neúspěšných u maturitní zkoušky nebo zkoušku nekonajících z celkového počtu přihlášených) činila cca 45,8 %. Ve zkušebním období 2016 došlo k výraznému zhoršení výsledků u maturitní zkoušky. Z 31 přihlášených žáků konalo maturitní zkoušku 25 žáků, z nichž neuspělo 15. Hrubá neúspěšnost se tak zvýšila na 67,7 %. K maturitní zkoušce se nedostavili 3 žáci, ačkoli úspěšně ukončili poslední ročník studia. Další 6 žáků konalo pouze písemnou část společné části maturitní zkoušky a všichni ze dvou či více částí neuspěli. Následně se již bez omluvy nedostavili k ústní zkoušce a termín v podzimním období nevyužili. Ke zhoršení výsledků došlo u zkoušky z cizích jazyků a z Českého jazyka a literatury. Z Matematiky, kterou si volí malá část žáků, uspěli v obou dvou uvedených letech všichni žáci (6 žáků v roce 2015, 5 žáků v roce 2016). Přibylo žáků, kteří u maturitní zkoušky neuspějí u tří a více zkoušek.

U oboru vzdělání Ekonomika a podnikání došlo ve sledovaných školních letech k mírnému poklesu hrubé neúspěšnosti, která však zůstává i nadále vysoká. Ve zkušebním období 2015 činila 65,5 %. Z 29 přihlášených žáků maturitní zkoušku nekonalo 12 žáků a 7 neuspělo. Ve zkušebním období 2016 činila 55,8 %. Z 34 přihlášených žáků maturitní zkoušku nekonalo 8 žáků a 11 neuspělo. Výsledky dosahované žáky v jednotlivých předmětech společné části maturitní zkoušky v obou rocích ukazují, že v Českém jazyce a literatuře dosahují žáci přibližně stejných výsledků, v cizích jazycích a Matematice došlo k poklesu neúspěšnosti. Zkoušku z Matematiky však koná nízký počet žáků (3 žáci v roce 2015 a 5 žáků v roce 2016).

Průběžné výsledky vzdělávání žáků pátého ročníku oboru vzdělání Ekonomika a podnikání v prvním pololetí školního roku 2016/2017 k datu inspekční činnosti ukazují vysoký podíl žáků nehodnocených napříč všemi vyučovacími předměty (např. Český jazyk 32 %, Literatura a kultura 48 %) či neprospívajících (9 žáků s hodnocením nedostatečný alespoň z jednoho předmětu). Průměrný prospěch třídy představoval 3,215. Nehodnoceno bylo 10 žáků, neprospělo 9 a prospělo 6 žáků. Vysoký podíl žáků nehodnocených za první pololetí byl sledován v posledním ročníku vzdělávání i v předcházejících školních letech. Ve třetím ročníku oboru vzdělání Podnikání prospělo ve stejném období z celkového počtu 21 žáků 14 žáků a 7 neprospělo. Celkový průměrný prospěch byl 2,83. Průběžné výsledky vzdělávání, zejména v oboru Ekonomika a podnikání, tak svědčí o nízké studijní motivaci žáků a nedostatečných studijních předpokladech.

S ohledem na nízkou úspěšnost žáků ve společné části maturitní zkoušky zadávají vyučující ve výuce opakovaně cvičné didaktické testy, které následně se žáky vyhodnocují. Příprava některých žáků na maturitní zkoušku probíhá formou volitelného semináře z matematiky. Mohou se ho účastnit i jiní zájemci např. z nižších ročníků. Žáci zde opakují jednotlivé tematické celky s využitím zadání předchozích didaktických testů z matematiky. To se v loňském školním roce pozitivně projevilo v úspěšně zvládnutých didaktických testech u maturitní zkoušky. Učitelé doporučují žákům další materiály pro samostudium a procvičování, se kterými mají dobré zkušenosti, včetně těch přístupných na internetu. Dalším opatřením pro zvýšení úspěšnosti žáků bylo v letošním školním roce konání několika konzultací předmětů Český jazyk a Literatura a kultura nad rámec učebního plánu. Účinnost těchto opatření nebyla zatím vyhodnocena. Jiná opatření vedoucí ke zlepšení stavu škola nedoložila.

Závěry

Hodnocení vývoje

- Snížil se počet žáků ve škole.
- Zlepšila se odborná kvalifikovanost pedagogických pracovníků.

Slabé stránky

- Přijímání uchazečů bez ověřování studijních předpokladů.
- Přijímání žáků již neúspěšných v předchozím vzdělávání do vyšších ročníků.
- Přetrvává vysoká míra neúspěšnosti žáků ve společné části maturitní zkoušky.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Upravit kritéria přijímání uchazečů tak, aby byly objektivně posouzeny jejich studijní předpoklady.
- Při přijímání žáků do oboru vzdělání Ekonomika a podnikání do jiných ročníků než prvního ověřovat úroveň znalostí a dovedností ve vztahu k realizovanému ŠVP.
- Žáky zařazovat do ročníků odpovídajících jejich znalostem, případně je nepřijímat vůbec.
- Zvážit změnu ŠVP Podnikání a časové dotace konzultací jednotlivých předmětů i přínos oboru vzdělání Ekonomika a podnikání pro činnost školy.

Škola nečerpá finanční prostředky ze státního rozpočtu.

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školy ve lhůtě do 14 dnů písemně informovat Českou školní inspekci o přijatých opatřeních k odstranění zjištěných nedostatků.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Plzeňský inspektorát, Koperníkova 26, 301 00 Plzeň, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu csi.p@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Zřizovací listina, Střední odborné učiliště obchodu a řemesel, spol. s r.o. se sídlem ve Starém Plzenci, Raisova 96 ze dne 31. 8. 2007
2. Zakladatelská listina společnosti s ručením omezeným ze dne 5. 1. 2012
3. Jmenování ředitelem školy ze dne 1. 9. 1996
4. Výpis správního řízení ve věci provedení změny v rejstříku škol a školských zařízení čj. MSMT-4266/2015-2 ze dne 13. 2. 2015
5. Školní matrika vedená v listinné podobě ke dni inspekční činnosti
6. Dokumentace k přijímání žáků ke vzdělávání vedené ve školním roce 2016/2017
7. Dokumentace k ukončování vzdělávání, poslední tři školní roky
8. Školní vzdělávací program Ekonomika a podnikání ze dne 5. 5. 2010
9. Školní vzdělávací program Podnikání 17. 4. 2012
10. Výroční zprávy o činnosti školy
11. Třídní knihy vedené od školního roku 2013/2014 ke dni inspekce
12. Školní řád ze dne 25. srpna 2016
13. Záznamy z pedagogických rad vedené ke dni inspekční činnosti
14. Rozpis konzultací, školní rok 2016/2017
15. Podmínky a kritéria přijetí pro uchazeče o studium ve školním roce 2017/18 stanovená ředitelem školy pro I. kolo přijímacího řízení ze dne 13. 1. 2017
16. Organizační řád školy ze dne 1. 9. 2012
17. Statistické výkazy, školní rok 2011/2012 až 2016/2017
18. Organizace školního roku 2016/2017 a 2015/2016
19. Personální dokumentace vedená ke dni inspekční činnosti
20. Přehledy prospěchu jednotlivých tříd, školní rok 2014/2015 až 2016/2017
21. Přehledy úspěšnosti žáků u maturitní zkoušky vedené ke dni inspekce
22. Žádosti o uvolnění z výuky, rozhodnutí o vyřízení žádosti, školní rok 2016/2017

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu Česká školní inspekce, Plzeňský inspektorát, Koperníkova 26, 301 00 Plzeň, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu csi.p@csic.cz s připojením elektronického podpisu na výše uvedenou adresu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Dagmar Formánková, školní inspektorka

Mgr. Dagmar Formánková v. r.

Mgr. Stanislava Majerová, školní inspektorka

Mgr. Stanislava Majerová v. r.

Mgr. Milena Jišová, školní inspektorka

Mgr. Milena Jišová v. r.

Mgr. Miroslava Vlčková, školní inspektorka

Mgr. Miroslava Vlčková v. r.

V Havlíčkově Brodě 25. května 2017

Datum a podpis ředitele školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Stanislav Veverka, ředitel školy

Mgr. Stanislav Veverka v. r.

Ve Starém Plzenci 29. 6. 2017